

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering
Sofie Östlund

Sammanträdesdatum
2023-02-15

FöredragningsPM
Dnr: 22RS11647

Organ
Kollektivtrafiknämnden

Ökad reservkapacitet i Mälardalstrafiks trafiksystem

Förslag till beslut

Kollektivtrafiknämnden beslutar

att ställa sig bakom Mälardalstrafiks bedömning om behovet av ökad reservkapacitet inom Mälardalstrafiks trafiksystem, samt

att de ökade kostnaderna om cirka 600 000 kronor som den ökade reservkapaciteten medför inarbetas i budgetprocessen för 2025.

Sammanfattning

På uppdrag av kollektivtrafikmyndigheterna i ägarregionerna har Mälardalstrafik analyserat vilken fordonskapacitet bolaget behöver för att under de kommande åren klara den planerade trafiken med nuvarande kvalitet. Utredningen landar i en bedömning om att fordonsflottan behöver utökas med tre stycken ER1-fordon som reservkapacitet.

Styrelsen för Mälardalstrafik MÄLAB AB fattade beslut i ärendet den 12 oktober 2022, § 45, Beslut om anskaffning av ER1-fordon.

Efter att Kollektivtrafiknämnden bekräftat behovet av reservkapacitet tar regionstyrelsen och regionfullmäktige ställning till om regionen ska ingå det tilläggsavtal som uppdaterar bilaga E, ge AB Transitio i uppdrag att avropa och anskaffa ER1 fordon, samt upphandla finansiering, ingå borgen såsom för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering, ge Mälardalstrafik i uppdrag att gentemot Transitio AB företräda Region Örebro län i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter.

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering
Sofie Östlund

Sammanträdesdatum
2023-02-15

FöredragningsPM
Dnr: 22RS11647

Ärendebeskrivning

Mälardalstrafik ägs av regionerna Stockholm, Uppsala, Östergötland, Sörmland, Västmanland och Örebro. Bolaget arbetar för att erbjuda ett sammanhållet transportsystem i det geografiska området Stockholm-Mälardalregion.

Inriktning och omfattningen av trafiken regleras i *Samverkansavtal om utveckling av regionaltågstrafiken i Östra Sverige ("Samverkansavtalet")* som ingicks mellan Parterna under 2015. Samverkansavtalet har sedan 2015 kompletterats med tilläggsavtal, rörande till exempel etappvisa trafikutökningar och beslut rörande anskaffning av tågfordon.

Bolagets fordonsflotta består idag av totalt 62 tågset, varav 53 nya ER1-fordon och nio äldre Reginafordon. Mälardalstrafik hyr dessa tågset av Transitio och har tecknat trafikavtal med MTR för drift och underhåll fordonsflottan.

På uppdrag av kollektivtrafikmyndigheterna i ägarregionerna har Mälardalstrafik analyserat vilken fordonskapacitet bolaget behöver för att under de kommande åren klara den planerade trafiken med nuvarande kvalitet.

Utredningen landar i en bedömning om att fordonsflottan behöver utökas med tre stycken ER1-fordon. Bolaget baserar bedömningen på följande:

- a) **Behov av reserv för att klara tungt underhåll och underhållsreserv**
Bolaget har idag tillgång till reservkapacitet för Reginafordonen, men saknar motsvarande reserv för ER1-fordonen. Det innebär att när ER1-fordonen behöver ställas av för tungt underhåll, upprustning eller till exempel en viltolycka behövs ersättningsfordon. Alternativet är reducering av trafiken. ER1-fordonen bedöms vara i behov av tungt underhåll under 2025. Ett fordon kommer att stå avställt i ca 1–2 veckor för detta arbete.
- b) **Behov av lägre tursättningsgrad**
I T22 har Mälardalstrafik en planerad trafiksättning för ordinarie trafik på 49 av 53 tillgängliga ER1-fordon, vilket ger en tursättningsgrad på 92,5%. Nivån är högre och sårbarare i jämförelse med andra trafiksystem, vilka ligger på runt 80–85%. Erfarenheten från inledande drift av ER1 med SJ och MTR har resulterat i en bedömning att trafikreserven är för liten för att säkra fordonstillgängligheten och därmed klara den planerade trafiken med god kvalitet för våra kunder.
- c) **Möjlighet att möta ett ökat resande**

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering
Sofie Östlund

Sammanträdesdatum
2023-02-15

FöredragningsPM
Dnr: 22RS11647

För att möta ett ökat resande ses ett behov av att framöver utöka trafiken på vissa linjer genom att sätta in dubbel- eller trippelkopplade fordon på fler avgångar, alternativt genom fler avgångar på de sträckor där dubbelkopplade eller trippelkopplade fordon inte fungerar med nuvarande plattformslängder. För detta behov bedömer bolaget dock att det behövs ytterligare analyser av resandeutvecklingen, bland annat med hänsyn till konsekvenserna efter pandemin och aktuella kostnadsökningar i samhället.

Baserat på ovanstående är Mälardalstrafiks bedömning att det behövs ytterligare tre fordon för att öka fordonsreserven till en nivå som liknar andra trafiksystem. Styrelsen för Mälardalstrafik MÄLAB AB fattade beslut i ärendet den 12 oktober 2022, § 45, Beslut om anskaffning av ER1-fordon.

För att klara tidplanen för genomförandet i linje med styrelsebeslutet, med första leverans omkring årsskiftet 2024–2025, behövs beslut om uppdatering av avtal och nya uppdrag till Mälardalstrafik och Transitio vara fattade hos Mälardalstrafiks ägare under våren 2023.

Efter att Kollektivtrafiknämnden bekräftat behovet av reservkapacitet tar regionstyrelsen och regionfullmäktige ställning till om regionen ska

- ingå det tilläggsavtal som uppdaterar bilaga E (Tillhandahållande av fordon för Etapp 2) till Samverkansavtalet
- att ge AB Transitio i uppdrag att avropa och anskaffa ER1 fordon, samt upphandla finansiering,
- att ingå borgen såsom för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering;
- att ge Mälardalstrafik i uppdrag att gentemot Transitio AB företräda (Region x) i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter.

Bedömning

Mot bakgrund av det ökade storregionala resandet och den ekonomiska effektivisering som trafikmodellen i Mälardalstrafik innebär, delar kollektivtrafiknämnden Mälardalstrafiks bedömning om behovet av ökad reservkapacitet.

Tjänsteställe, handläggare
Trafik och samhällsplanering
Sofie Östlund

Sammanträdesdatum
2023-02-15

FöredragningsPM
Dnr: 22RS11647

Ekonomiska konsekvenser

Utökningen av fordon medför för kollektivtrafiknämnden en ökad kostnad 2025 på ca 600 tusen kronor. Kostnaden ska hanteras inom befintlig kostnadsram.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM kollektivtrafiknämnd 2023-02-15, Anskaffning av tågfordon till Mälardalstrafik
Beslut om anskaffning av ER1-fordon
Protokollsutdrag Styrelsesammanträde 2022-10-12 Mälardalstrafik
Bilaga E- Tillhandahållande av fordon Etapp 2
Missiv- Beslut om anskaffning av ER1-fordon – tilläggsavtal 3 till samverkansavtalet
Beslutsförslag § 45- Beslut om anskaffande av ER1-fordon
Tilläggsavtal 3 till samverkansavtal om utveckling av regionalstågstrafiken i Östra Sverige avseende uppdateringar inför anskaffning av ytterligare fordon

Johan Ljung
Områdeschef trafik och samhällsplanering

Skickas till:

malardalstrafik@malardalstrafik.se
Regionstyrelsen